

Teema 3: Kaveri- ja mediataidot, 4lk.

Kiusaamisen roolit

Opettajalle etukäteen tutustuttavaksi:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/10/20/kiusaaja-apuri-puolustaja-kiusaamistilanteeseen-liittyy-monia-rooleja-ja-myos>

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tukea-perheen-huoliin-ja-kriiseihin/kiusaaminen/kuka-kiusaaketa-kiusataan/>

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/netti-kiusaaminen/>

Tunnilla tarvittavat:

Vapaata tilaa

Kiusaamisen roolit –liite seinälle heijastettuna

Kiusaamisen toimintasuunnitelman kokoamiseen A4-kokoisia papereita

Iso kartonkipohja tai fläppitaulun paperiarkki

Kyniä ja tusseja

Tunnin aloitus:

Pääsenkö mukaan?

Valitaan yksi tai kaksi vapaaehtoista. Loput osallistujat muodostavat tiiviin piirin, vapaaehtoiset ovat piirin ulkopuolella. Vapaaehtoiset yrittävät päästä piirin sisäpuolelle ja piirissä seisovat yrittävät estää sen (tarkkaile, ettei estäminen muutu sellaiseksi, että oppilaisiin voi sattua). Keskustellaan lopuksi, tapahtuuko oikeassa elämässä vastaavanlaista kiusaamista, jossa joku jätetään joukon ulkopuolelle. Miksi näin tapahtuu?

Kiusaamisen roolit

Millä tavoin lapset saattavat käyttäytyä kiusaamistilanteissa? Käydään läpi kiusaamiseen liittyviä rooleja liitteenä olevan Kiusaamisen roolit –liitteen avulla. Mitä ajatuksia rooleista herää? Kuka voisi toimia toisin, jotta kiusaaminen loppuisi? Oppilaita kannustetaan pohtimaan omaa toimintaansa – enhän tietoisesti tai tiedostamatta kannusta kiusaajaa?

Toiminta:

Katsotaan “Jotain rajaa” –videoista osa 10 ja vastataan videon aikana esitettäviin kysymyksiin. Video linkissä:

<https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/jotain-rajaa-opetusaineisto-alakouluun/>
(kesto 10:15, videot on tuotettu opetustarkoitukseen)

Keskustellaan videon herättämistä ajatuksista. Voisiko meidän luokkamme puuttua kiusaamiseen? Miten?

Tehdään *luokan yhteinen toimintasuunnitelma* kiusaamisen ehkäisyyn ja kiusaamiseen puuttumiseen. Keskustellaan ensin pienissä ryhmissä ja sitten koko porukalla seuraavista asioista, ja kootaan vastaukset julisteeksi. Kysymykset voi heijastaa seinälle liitteestä Keskustelukysymykset.

- Mitä voimme tehdä tunneilla, välitunneilla, koulumatkoilla ja vapaa-aikana, jotta kehtää ei kiusattaisi?
- Jos näemme kiusaamista, mitä teemme?

Mitä lapset voivat tehdä?

Kenelle aikuiselle voimme kertoa?

Mitä aikuisten täytyy tehdä?

Muistutetaan lapsia myös turvaohjeista, joita voi käyttää, jos joutuu ikävän kohtelun kohteeksi. Ohjeet liitteenä.

Tunnin päätös:

Meissä on voimaa

Harjoituksessa tarvitaan avaraa tilaa. Oppilaat jaetaan kahteen ryhmään, jotka asettuvat tilan eri päihin. Ryhmät sopivat itselleen yhteisen voima-askleen, joka kuvastaa voimaa, päättäväisyyttä tai jämäkkyyttä. Ryhmä voi miettiä askleen pituuden, asennon, ilmeen jne. Kun askeleista on sovittu ja niitä on harjoiteltu, ryhmät asettuvat riviin omaan päätyynsä kasvot kohti vastakkaista ryhmää. Opettaja nimeää, kumpi on ryhmä yksi ja kumpi on ryhmä kaksi. Tehtävänä on astella askel kerrallaan tilan keskelle ja toisen ryhmän jäsenten lomasta toiseen päätyyn. Kohtaamistilanteessa ei tönitä eikä törmäillä. Opettaja lausuu hitaasti: ”Yksi, kaksi, yksi, kaksi...” jne. merkkinä siitä, kumman ryhmän vuoro on ottaa seuraava askel.

Kun ryhmät ovat päässeet perille vastakkaisiin päätyihin, keskustellaan siitä, miltä harjoitus tuntui ja siitä, millainen kehonkieli ilmaisee voimaa, jämäkkyyttä ja päättäväisyyttä. Miten jämäkällä ilmaisulla voisi ehkäistä kiusaamista?

Lähde: [Jotain rajaa! -opetusaineisto alakouluun - MIELI ry](#)

Jatkotyöskentelyyn:

Empatian supersankari –materiaali

<https://viitotturakkaus.fi/tuote/empatian-supersankari/>

Digiliikennevalot-työpajan materiaalia:

<https://suojellaanlapsia.fi/stop-slow-go-digiliikennevalot-tyopaja-1/>

Vinkkejä nettikiusaamiseen puuttumiseen:

<https://www.mediataitokoulu.fi/tehtavapankki/nettikiusaaminen-ja-siihen-puuttuminen/2774/>

<https://www.mediataitokoulu.fi/tehtavapankki/nettikiusaaminen-ja-siihen-puuttuminen/2772/>